

Johann Kleinschmidt

**Programma Quo Rector Universitatis Rostochiensis Johannes Kleinschmid ... Ad
Exequias quas ... Dn. Volrado Preen/ Dn. Haereditario in Woldt/ filio carissimo
mater moestissima Hodie ... paratas cupit, Omnes omnium ordinum cives
Academicos ... invitat**

Rostochii: Kilius, 1638

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn772089051>

Druck Freier Zugang

Kleinschmid, J.,

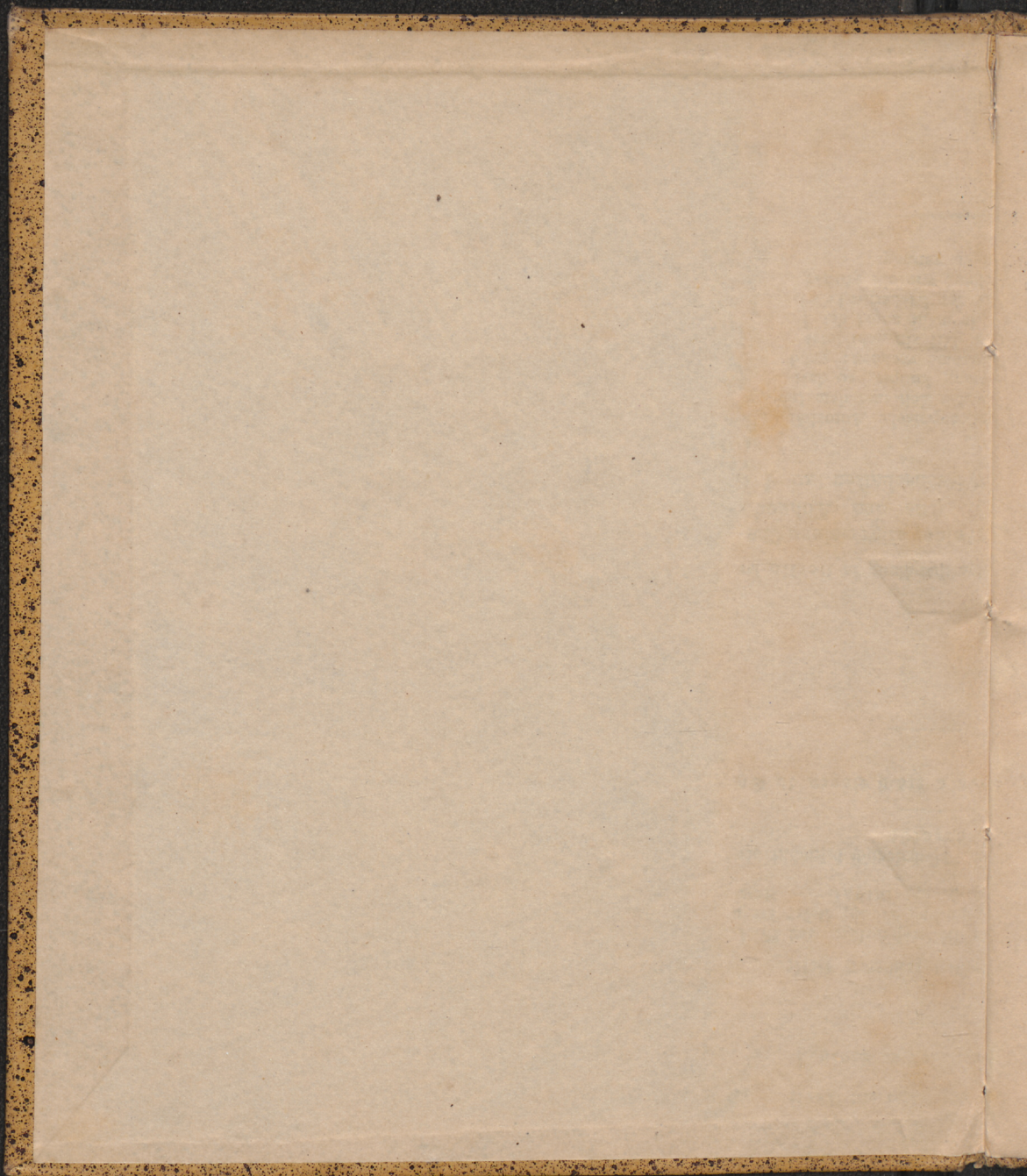
in

V. Preen.

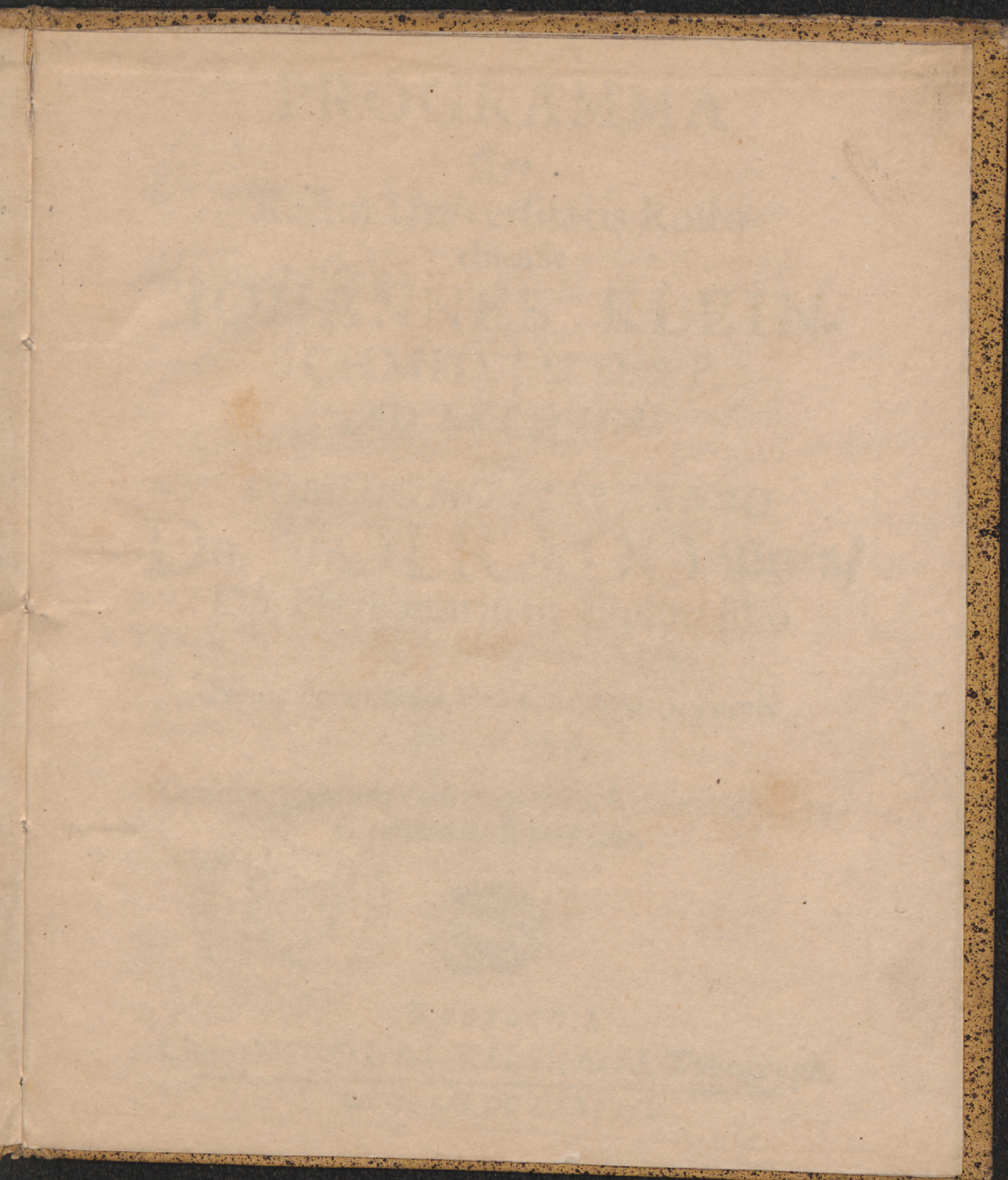
Rost. 1638.

27.

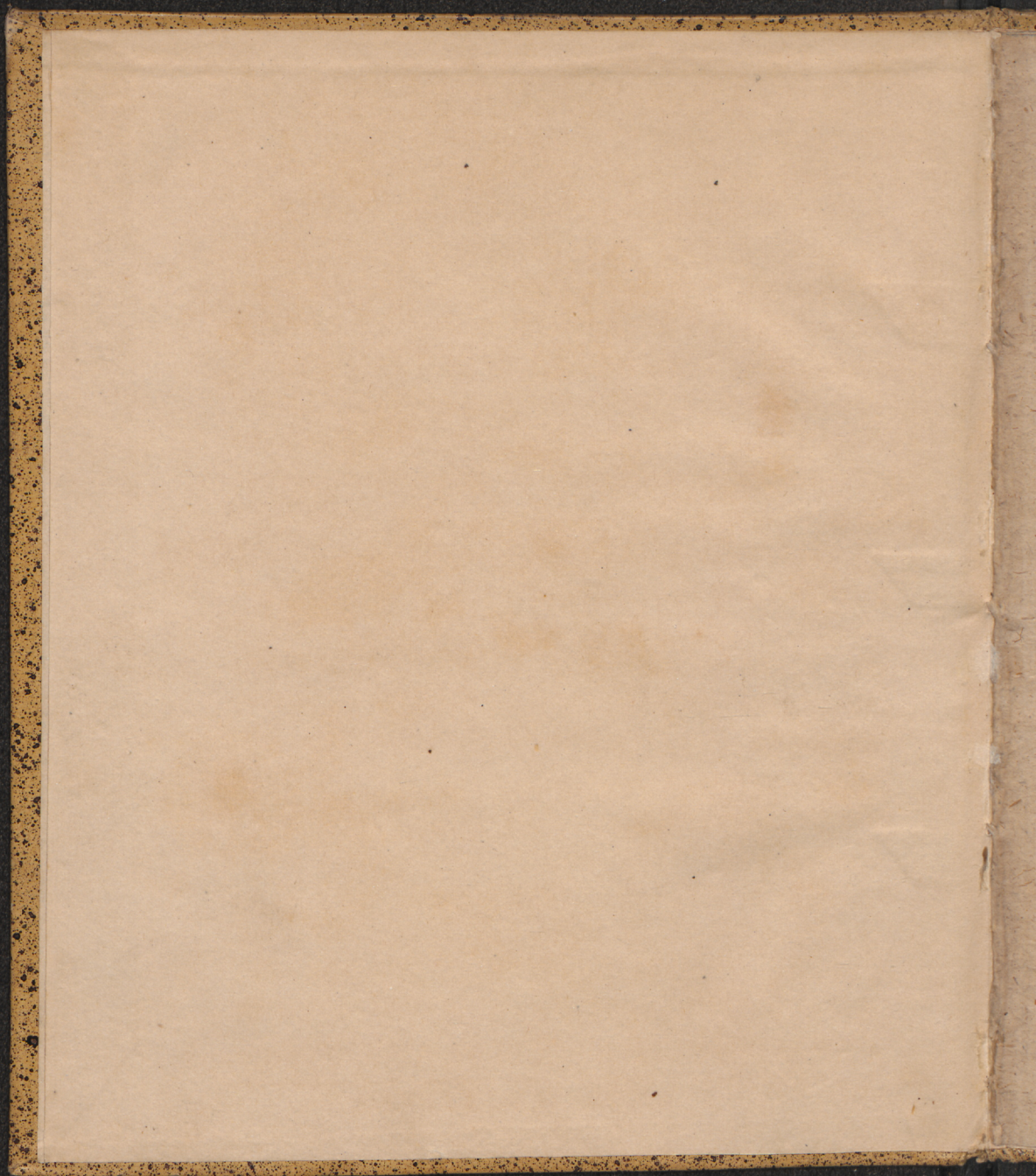

PROGRAMMA

Quo

Rector Universitatis Rostochiensis

JOHANNES KLEIN-
SCHMID, J. U. D. & P.

AD EXEQUIAS

quas

NOBILISSIMO & STRENUO

Dn. VOLRADO Preen/

Dn. Hæreditario in Woldt/ filio
carissimo mater moestissima,

*Hodie hora media tertia in templo S. Jacobi
paratas cupit,*

Omnes omnium ordinum cives Academicos Stu-
diosè invitat & hortatur.

ROSTOCKII,

Literis NICOLAI KILII, Acad. Typograph.

ANNO M DC XXXVIII.

AVro generis nobilitatem conferre solemus, gemmarum vel unioni precioso virtutem. Cum ergo nobilitati generis virtus conjuncta est, quasi pretiosum armillum, aut aliud cimelium ex auro puro, & gemma pretiosa conjunctum illam prædicare, venerari & admirari consuevimus: Qualem conjunctionem virtutis & generis fuisse judicamus in Viro Nobilissimo, & strenuo Dn. VOLRAD Preen auff Woldt. Hæreditario, cui in ætatis flore piè defuncto hanc operam navamus. Is in hanc lucem editus est, & natus ex pervetusta, Nobilissimaq; prosapia: utriusq; lineæ paternæ, & maternæ der Preen & Biereggen/ Anno 1596. die 28. Martij. Pater ei fuit Nobilissimus & Strenuus p. m. Vir Claus Preen/ Consiliarius Ducalis in Pomerania, hæreditarius in Woldt. Mater vero Nobilissima, honestissima, & virtutibus ornatissima foemina Dn. MARGARETA Biereggen/ de domo Kosschwitz. Avus paternus fuit

fuit Nobilissimus Dn. V O L R A D Preen/Du-
 calis Megapolitanus & Brunsvicensis Consilia-
 rius hæreditarius in Woldt. Avia paterna Dn.
 ANNA Moltzhan ex antiqua stirpe der Moltzhan/
 de domo Schörsow. Proavus unus paternus fuit
 Claus Preen/Consiliarius Ducalis Brunswigius
 dominus Hæreditarius in Waderumb. Proavia
 una paterna ANNA Hahnen/de domo Basedow.
 Proavus alter paternus Berndt Moltzhan/hære-
 ditarius in Schörsow. Proavia altera parerna
 ANNA von Bülow de domo Gartow. Avus
 maternus fuit MATTHIAS Vieregge/hæredita-
 rius in Rossow. Avia materna Adelheid Leve-
 zowen/de domo Lünow. Proavus unus mater-
 nus VICTOR Vieregge/hæreditarius in Ross-
 ow. Proavia una materna ANNA von Schwerin
 de domo Spantkow. Proavus alter maternus
 Achim Levezow/Hæreditarius in Lünow. Altera
 proavia materna ANNA Smeßer de domo Wö-
 stenfelde. Ceteri majores lineæ paternæ sunt.
 Die von Quikowen/Die von Albesleben/Die von
 von Breden/ Die von Bülowen. Lineæ mater-
 næ. Die von Rostorffen/ die von Hahnen/ die
 Moltken/ die von der Lützen. Hæc utrinq; an-
 tiquissimi, & Nobilissimi generis series est, quam
 auro comparavimus, nunc de gemma dicemus,
 quæ huic auro inclusa fuit. Primum igitur, ut

in hujus luminis oras prodijt, regeneratus est in
Baptismo per aquam & Spiritum S, ut à prima
pueritia ad pietatem in timore Dei eductus, si-
mul ad virtutes Christiano & nobili genere di-
gnas diligenter à parentibus & magistris institu-
tus & assuefactus est. Cum jam adolefceret, &
initia linguarum atq; artium percepisset medio-
criter, in gleba & foco paterno, quod ajunt, diu
detentus non fuit, sed undecimo ætatis anno u-
nà cum fratre natu minimo Nobilissimo MAT-
THIA Preen / ad benè coepta studiorum initia
persequenda in Borussiam est dimissus, ubi gna-
viter præstiterunt, quæ jussi erant, & conce-
ptæ existimationi satisfecerunt toto septennio,
quod in studijs transegerunt. Jam apti videbãtur
hi fratres, qui positis fundamentis majorem
virtutis & eruditionis imponerent structuram:
Hoc igitur, ut eo felicio eveniret, primo Lugdu-
num in Batavis profecti sunt, hinc Lovanium
Brabantia petiverunt, ubi substiterunt aliquan-
diu, & occasione data in Angliam navigantes,
eamq; perlustrantes, Lutetiam Parisiorum con-
tenderunt; ubi cum negotium suum exegissent
gnaviter, & cæteras Gallia provincias, ac loca
celebriora vidissent, in Italiam profecti sunt, &
celeberrima ejus quoq; loca, Venetias, Floren-
tiam

tiam, Senas, Patavium, regnum Neapolitanum;
 & præcipuas in ea provincias, atq; urbes pera-
 grantes, quæ observatione digna erant diligen-
 ter annotarunt, & ad fructum itineris retule-
 runt. Neq; loca solum oculis usurparunt, sed
 mores quoq; hominum cognoverunt, linguas,
 Gallicam, & Italicam ita didicerunt, ut ijs prom-
 ptè uterentur, exercitijs equestribus assiduè o-
 peram darent, ut peritiam laudabilem asseque-
 rentur. Nec Juris interim studia neglexerunt
 utriusq; illius Publici & Privati, ut abundè te-
 stantur dissertationes ac discursus passim, in au-
 lis apud Principes & alios magnates instituti at-
 que laudabiliter habiti. Cum ergo toties qua-
 tuordecim annis in hac peregrinatione essent
 versati, regna extera, provincias ac terras, curio-
 lo, ac studioso itinere perspexissent, atq; co-
 gnovissent, autoritate & vocatione materna
 reditum per Germaniam adornarunt, cujus o-
 biter præcipuas aulas Electorales, Ducales Aca-
 demias quoq; & urbes inspexerunt, atq; ita do-
 mum reversi studuerunt. Interim fratrum na-
 tu minor, MATTHIAS Dreen / peculiari qua-
 dam cupiditate ductus est videndi aulam Cæ-
 saream, quæ erat Vienna Austriorum, sed ar-
 denti morbo impeditus, prius ex hac vita dis-

cessit, ac meliori peregrinatione in aulam coelestem transmigrans, illam terrestrem omittere coactus est. Hunc fratris dilectissimi obitum plane immaturum, frater major VOLRADUS ægerrimè tulit. Cum enim arctissimo nodo primum ipsius naturæ, deinde societatis literariæ, tum comitatus itinerarij per tot annos, amor ille fraternus in generosis animis constrictus esset, ac firmatus, mirum nihil est, si non sine vehementi sensu doloris, ista tam violenta disruptio contingere potuerit, quæ, ex quo primum coaluerat, nunquam & nusquam interrupta, omnium in se notorum benevolentiam, & ad plausum concitavit, & in his fratribus, verum illud esse testata est, quod à regio vate perhibetur: Ecce quam bonum & jucundum fratres unanimes & concordēs cohabitare. Haud minorem vero, ex ista tam grandi & gravi plaga dolorem persensit mater: Nam & inspectata inferebatur, & filius non flore tantum, futuram virtutem promittebat, sed fructus jam præsentēs maturos edebat: matri spem faciebat futuri solatij & gaudij, quod ex se suisq; virtutibus captura esset. Hæc ergo spes cum decollaret quid aliud, quam ingentem dolorem excitare poterat: Restabat tamen hic VOLRADUS major filiorum,

liorum, in quem, quicquid spei reliquum erat,
recumbebat. Cum enim ipsa mater in vidua
vita jam septendecim annos transegisset, & ma-
terna tutoriaq; fide liberorum bona non sine
magno labore, sollicitudine ac diligentia fide-
liter administrasset hic VOLRADUS filius,
qui suis bonis jam per se præesse poterat, mater-
nam administrationem ex gratitudine, quæ fi-
lium decebat, agnovit & prædicavit, nec ipsam
à se tanquam veterem ejus curæ & prudentem
matrem familias dimisit, & vicissim honorem
& amorem debitum ei detulit, & filiali cultu
prosecutus, unicum ei hujus quidem seculi so-
latium extitit. Nec minori lætitiæ fuit, quod
filius propter pietatem, morum elegantiam,
virtutis cultum apud omnes notos ac familia-
res in summo pretio fuit ita ut Illustrissimus,
Reverendissimus ac Celsissimus Princeps ac
Dominus, Dn. JOHANNES ALBERTUS p.m.,
Dux Megapolitanus, Coadjutor Episcopatus
Ratzeburgensis &c, ei, cujus virtutes ac pru-
dentiam aliasq; dotes jam cognoverat, perspe-
ratq;, plus semel Consiliarius provincialis
dignitatem detulerit, quam tamen ille delatam
excusatione modesta usus, propter causas ipsi
cognitas accipere recusavit. Artem Oecono-
micam

amicam pulchre callere visus est, dum bona
sua non tantum administravit laudabiliter &
honeste, sed etiam ampliora reddidit. Ut
enim boni politici est ex parva civitate magnam
reddere: Ita boni Oeconomi studere solent
rei augendæ, non quidem illegitimis & ini-
quis rationibus, quæ cum maximo damno &
incommodo conjunctæ sint, sed ijs, quæ fruga-
litis, temperantiæ, parsimoniæ honestæ, fidelis
culturæ & vigilantis inspectionis exempla po-
stulent, subditisque præferant. His enim non
hoc modo solum præerat, sed & comitate, leni-
tate, benignitate patrem ijs præstabat mitem po-
rius, quam severum dominum: A quibus vicis-
sim patris honorem, cultum & amorem conse-
cutus fuit. Nec solum eo tempore talem se præ-
buit subditis, quo licebat cuiq; suum agrum
colere, suam domum servare, suas res agere, sed
& postea, cum alia omnia fierent, cū agris ejice-
rentur coloni, ferro & flamma vastarentur vil-
læ, pagi, urbes, greges & armenta abigerentur,
mactarentur, omnia sursum deorsum ferren-
tur, præter vastitatem nihil relinqueretur. Cum
enim ista fortuna sane calamitosissima, suos
quoq; subditos premi & vexari intellexisset,
non gemitu solum suum testatus est erga eos
ad-

est adfectu, sed & media hyeme, & ea inclemen-
ti, subditorum causa periculosum iter ingressus
est, ut quantum posset, ope, consilio, fide sua ijs
subveniret, ac levamentum calamitatis adferret.
Et quidem attulit, quantum rei atrocitas & ca-
lamitatis magnitudo admittere potuit, nec sine
suo detrimento ac valetudinis dispendio. Cum
enim præsens videret majorem istam calami-
tatem, quam vel miseri subditi sustinere, vel
ipse ab ijs avertere posset, tantum inde animi
concepit moerorem, ut non nihil etiam corporis
vires & valetudinem adfligeret, cui ut consul-
tum iret, eodem vitæ periculo reversus est in ur-
bem, quo exierat, & pro rei necessitate Medico
accerdito se suamq; valetudinē curandam com-
misit. Id ille quidem sedulo fecit ac diligenter,
nec in arte sua quid quam deesse passus est, quin
omnia solertissime faceret, quæ morbi vis po-
stulabat: Tamen violentior ista fuit, & majora
incrementa cepit morbus contumax, ut vir pius
facile animadverteret, finem sibi hujus ærumno-
sæ vitæ imminere; cum jam fere octiduo decu-
buiſſet. Nihil igitur prius faciendum sibi puta-
vit, quam ut cum Deo in gratiam rediret, ejus
clementiam imploraret, ab eo remissionem pec-
catorum precibus pijs posceret. Etenim in me-
B moriam

moriam tibi revocabat passionem, sanguinem,
mortem, resurrectionem unici Redemptoris,
hinc sibi absolutionem à peccatis certa fide pro-
mittebat, eamque, sacra Synaxeos usu ut con-
firmare posset, satagebat ac desiderabat; Cujus
desiderij sui compos quoq; factus est tertio die
Februarij, & administrante negotium Superin-
tendente Dn. CONSTANTINO FIDLERO, hoc
tanquam viatico instructus viam omnis carnis
ingredi coepit, quam sequenti die nimirū quar-
to Februarij absolvit, ac postquam Ecclesiam
Woldensem suo patrocinio subjectā nō exiguo
legato donasset ac ornasset, atq; animā suam Re-
demptoris ac Servatoris sui manibus Dn. JESU
CHRISTI latina lingua commendasset, placido
somno consopitus expiravit. Deus, qui vires &
robur suum ostendit in excitando filio Jesu
Christo, hujus quoq; corpus magno illo ac de-
cretorio die una cum omnibus electis ad vitam
æternam exsuscitet, quod pio & Christiano vo-
to omnes ex animo precamur. Matri autem vi-
duæ superstiti, senio ac lacrumis confectæ, quid
precabimur? Efficacissimam Sancti Spiritus præ-
sentiam atq; consolationem, ut paternam Dei
providentis voluntatem agnoscat, coelestis pa-
tris vocationi obsequentem filium permittat,
nec

nec suum, quod brevi perituum fuisset, gaudiū
illi æterno, quo jam filius fruitur, præferat. Cer-
tissimū est, quod jam totis quadraginta duobus
annis, tot enim vixit, percepit, hujus memoria
animum suum recreet, quod filiū habuerit pie-
tate erga Deum & parentes insignem, virtutum
nobilissimo ornatu præditum, bonis gratum,
subditis desiderabilem, jucundam sui memo-
riam post se relinquentem. Cornelia mulier no-
bilissima, filia Scipionis, mater Græchorū, filios
duos virtute & prudentia præstantissimos, vio-
lenta morte cæcos cum amisisset, tantam animi
præsetulit magnitudinem, ut filiorum suorum
virtutes non luctu & lacrumis, sed laudibus &
encomijs prosequeretur, adeo, ut quibusdam
amens vel senio, vel magnitudine cladum vi-
deretur: At hi amentes erant & stupidi: Cum
ignorarent, quantum ex præclara indole, bonis
natalibus ac disciplina momenti ad moerorem
pellendum hominibus accedat. Hanc Roma-
nam nobilem, cur non imitetur hæc vidua duo-
bus filijs superstes? Illius filij violenta & cruen-
ta morte interibant, hi naturali, pia & placida:
Illam fortem cum illa veri Dei ignara magno
animo tulerit, quidni hæc cum certa spe resur-
rectionis conjuncta forti & Christiano animo
fer-

ferri possit? Eandem sibi consolationem appli-
cabit soror hujus beati nostri moestissima, nobi-
lissima foemina **Adelheid Preen**/ Marschalli pro-
vincialis, Nobilissimi & Strenui Viri Dn. **Glauss**
Hahnen/ Hæreditarij in **Basewo** conjunx di-
lectissima, quæ & ipsa ex hoc dilectissimi fratris
obitu in luctu gravissimo versatur, Deus Opt.
Max. tutor viduarum summus utramq; suo al-
loquio consoletur efficacissimè, ut providen-
tiam ipsius divinam agnoscant, venerentur, eiq;
se, ut Christianas & pias matronas decet, vera fi-
de submittant. Sed nos, Cives Academici, vi-
rum tam antiqua generis nobilitate ornatum,
tam eximia virtute præditum, nostri ordinis de-
cus & fautorem quidni debito honore mor-
tuum afficiamus, quod vivo præstare non po-
tuimus? Postulat ille à nobis tanquam *ὁμότεχνοις*
extremum honorem exsequiarum, hunc illi fre-
quentes exhibeamus, Vitio nobis vertatur, non
facere: quod idiotæ *ὁμότεχνοις* faciunt, non faciant
literati? Adeste ergo frequentes hora media
tertja in templo Mariano, & Provinciam, Aca-
demiā, civitatem Deo commendate, mortali-
tatem animarum commemorantes, P.P. Ro-
stochij, 5. April. Anno 1638. Sub
Sigillo Rectoratus.

tiam, Senas, Patavium, regnum Ne
 & præcipuas in ea provincias, atq;
 grantes, quæ observatione digna
 ter annotarunt, & ad fructum it
 runt. Neq; loca solum oculis usu
 mores quoq; hominum cognover
 Gallicam, & Italicam ita didicerun
 ptè uterentur, exercitijs equestrib
 peram darent, ut peritiam laudab
 rentur, Nec Juris interim studia
 utriusq; illius Publici & Privati,
 stantur dissertationes ac discursus
 lis apud Principes & alios magna
 que laudabiliter habiti. Cum en
 tuordecim annis in hac peregrin
 versati, regna extera, provincias a
 lo, ac studioso itinere perspexis
 gnovissent, autoritate & voca
 reditum per Germaniam adorna
 biter præcipuas aulas Electorales
 demias quoq; & urbes inspexeru
 mum reversi studuerunt. Interi
 tu minor, MATTHIAS Preen/
 dam cupiditate ductus est vider
 saream, quæ erat Vienna Austr
 denti morbo impeditus, prius

A 3

